

Bruksela, 1 grudnia 2022 r.
(OR. en)

15441/22

COMPET 969
TOUR 78

WYNIK PRAC

Od: Sekretariat Generalny Rady
Data: 1 grudnia 2022 r.
Do: Delegacje

Nr poprz. dok.: 14683/22 + COR1

Dotyczy: Europejska agenda dla turystyki 2030
– Konkluzje Rady (przyjęte 1 grudnia 2022 r.)

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie europejskiej agendy dla turystyki 2030, przyjęte przez Radę na jej 3914. posiedzeniu w dniu 1 grudnia 2022 r.

Konkluzje Rady w sprawie europejskiej agencji dla turystyki 2030

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

1. UWZGLĘDNIAJĄC art. 195 i 6 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, jeśli chodzi o wspieranie, koordynowanie i uzupełnianie przez UE działań państw członkowskich w dziedzinie turystyki, oraz z należytym uwzględnieniem zakresów kompetencji państw członkowskich i Unii, a także zasad pomocniczości i proporcjonalności.
2. PRZYWOŁUJĄC
 - swoje konkluzje pt. „Konkurencyjność sektora turystyki motorem trwałego wzrostu gospodarczego, tworzenia miejsc pracy i spójności społecznej w UE w kolejnym dziesięcioleciu” z 27 maja 2019 r.¹;
 - swoje konkluzje pt. „Turystyka w Europie w następnej dekadzie: zrównowazona, odporna, cyfrowa, globalna i społeczna”², w których Rada zachęciła Komisję i państwa członkowskie, przy udziale odpowiednich zainteresowanych stron, do opracowania europejskiej agencji dla turystyki na lata 2030/2050;
 - swoje konkluzje dotyczące sprawozdania specjalnego nr 27/2021 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego pt. „Wsparcie UE na rzecz turystyki – potrzeba nowej orientacji strategicznej i lepszego podejścia do finansowania” z 3 marca 2022 r.³

¹ Dok. 9707/19.

² Dok. 8881/21.

³ Dok. 6829/22.

3. **PODKREŚLA** swoją determinację, by promować zrównoważoną turystykę, z uwzględnieniem wszystkich kluczowych wymiarów zrównoważoności gospodarczej, środowiskowej, kulturowej i społecznej, w odpowiedzi na m.in. takie czynniki jak zmiana klimatu i utrata różnorodności biologicznej, zgodnie z Agendą ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i zobowiązaniem do wspierania turystyki, która tworzy trwale miejsca pracy i promuje lokalną kulturę, produkty i usługi.
4. **PRYZNAJE**, że turystyka w znacznym stopniu przyczynia się do rozwoju gospodarczego w całej Europie i może pomóc w osiągnięciu celów różnych polityk unijnych, krajowych, regionalnych i lokalnych dzięki swojemu przekrojowemu wymiarowi gospodarczemu i społecznemu i w związku z wysokim udziałem mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw działających bezpośrednio lub pośrednio w łańcuchu wartości w sektorze turystyki; **JEST ŚWIADOMA**, że różne dziedziny polityki UE, takie jak transport, zatrudnienie czy ochrona konsumenta, często mają wpływ na ekosystem turystyczny ze względu na jego międzysektorowy charakter.
5. **Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE** wyniki procesu wspólnego tworzenia, w którym uczestniczyły państwa członkowskie i zainteresowane strony, prowadzonego przez Komisję w ramach ścieżki transformacji turystyki⁴, jako działania następcze w związku z komunikatem Komisji pt. „Aktualizacja nowej strategii przemysłowej z 2020 r. – tworzenie silniejszego jednolitego rynku sprzyjającego odbudowie Europy”⁵, co pomogło określić ewentualne tematy, działania, główne podmioty, warunki i cele transformacji ekologicznej i cyfrowej w turystyce w kierunku bardziej odpornego ekosystemu.
6. **DOCENIA** pracę wykonaną przez Komisję, państwa członkowskie i zainteresowane strony w celu stworzenia bazy dla europejskiej agendy dla turystyki 2030 poprzez proces wspólnego tworzenia, zgodnie z niniejszymi konkluzjami; w tym kontekście **UZNAJE**, że proces wspólnego wdrażania, w ramach ścieżki transformacji turystyki, to dobry punkt wyjścia dla zacieśnienia współpracy między zainteresowanymi stronami z sektora turystyki, Komisją i państwami członkowskimi.

⁴ Dok. 10089/21.

⁵ Dok. 8553/21.

7. **PODKREŚLA**, jak ważne jest promowanie zrównoważonego, innowacyjnego i odpornego ekosystemu turystycznego, biorąc pod uwagę, że:
- UE jest jednym z głównych kierunków turystycznych, zarówno w przypadku gości z zagranicy, jak i jej własnych mieszkańców;
 - w 2019 r., przed pandemią COVID-19, unijny ekosystem turystyczny odpowiadał za 12,9 % wartości dodanej brutto w UE i za 15,8 % zatrudnienia;
 - wraz z pandemią dochody w niektórych podsektorach spadły nawet o 80 % wartości netto, a w 2020 r. w ekosystemie turystycznym skutkami pandemii dotkniętych było około 11 mln miejsc pracy w UE;
 - ekosystem turystyczny składa się z kilku sektorów gospodarczych, które mają własne specyficzne podejścia sektorowe, a 99% działających w nich podmiotów to mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa.

Wpływ ostatnich kryzysów na turystykę

8. **PODKREŚLA**, że pandemia COVID-19 miała szczególnie druzgocący wpływ na ekosystem turystyczny i doprowadziła do znacznych strat, jeśli chodzi o dochody, zatrudnienie i pracowników.
9. **AKCENTUJE**, że ponowne otwarcie i uruchomienie tego ekosystemu stanowi okazję do wykorzystania etapu odbudowy po pandemii COVID-19 i przeprowadzenia transformacji ekologicznej i cyfrowej, tak by stał się bardziej odporny.
10. **POTĘPIA** niczym niesprowokowaną i nieuzasadnioną agresję wojskową Rosji wobec Ukrainy i **WYRAŻA UBOLEWANIE** z powodu gospodarczych, politycznych i humanitarnych skutków tej agresji, w tym jej negatywnego wpływu, m.in na sektor turystyki, zwłaszcza w krajach leżących blisko Ukrainy.
11. **UZNAJE**, że pomimo utrzymującego się braku bezpieczeństwa, ekosystem turystyczny okazał solidarność z uchodźcami z Ukrainy, np. zapewniając tymczasowe zakwaterowanie dla relokowanych obywateli, wspierając ich integrację oraz, w miarę możliwości, oferując możliwości zatrudnienia.

12. JEST ZANIEPOKOJONA faktem, że wysoka inflacja, rosnące ceny energii i produktów spożywczych, zakłócenia w łańcuchach dostaw oraz brak bezpieczeństwa związany z agresją wojskową wobec Ukrainy stanowią poważne obciążenie w kontekście świadczenia i przystępności cenowej usług turystycznych i hotelarskich.
13. ZWRACA UWAGĘ na to, że ograniczenia w podróżowaniu mają poważny wpływ na działalność i ceny w sektorze przewozu osób we wszystkich państwach członkowskich, w tym w odniesieniu do lotów i rejsów wycieczkowych.

Wizja na przyszłość

14. ZAZNACZA, że ekosystem turystyczny znajduje się w bezprecedensowej sytuacji, która szybko się zmienia i ma wpływ na jego tradycyjne modele biznesowe.
15. PODKREŚLA, że należy zapewnić większą przejrzystość w stosunkach między gospodarzami, platformami internetowymi i organami publicznymi, aby udostępnić wiarygodne dane na temat krótkoterminowego najmu lokali mieszkalnych; AKCENTUJE znaczenie gromadzenia i udostępniania danych w segmencie najmu krótkoterminowego, co ułatwia budowanie zrównoważonego ekosystemu turystycznego; w tym kontekście PRZYJMUJE DO WIADOMOŚCI wnioski Komisji w sprawie wspólnych unijnych ram regulacyjnych dotyczących krótkoterminowego najmu lokali mieszkalnych.
16. ZWRACA UWAGĘ na to, że transformacja ekologiczna i cyfrowa w ekosystemie turystycznym musi opierać się na współpracy między zainteresowanymi stronami z różnych sektorów a podmiotami publicznymi i prywatnymi na szczeblu unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym, z poszanowaniem zasady pomocniczości i proporcjonalności.
17. PRZYJMUJE DO WIADOMOŚCI, że pandemia COVID-19 i kryzys energetyczny sprawiły, że cele zrównoważonego rozwoju nabrały większego znaczenia dla obywateli UE, jak i na całym świecie, i ZACHĘCA Komisję, państwa członkowskie i zainteresowane podmioty z sektora turystyki, by wykorzystały gotowość wielu Europejczyków do zmiany nawyków dotyczących podróży i turystyki, tak by działać w sposób bardziej zrównoważony i odpowiedzialny.

18. ZWRACA UWAGĘ na to, że w tych wyjątkowych okolicznościach wielu przedsiębiorstwom udało się szybko dostosować i wprowadzić innowacje w odniesieniu do oferowanych usług i produktów, zasobów i rynków docelowych; UWAŻA, że dalsze podnoszenie umiejętności zawodowych i zwiększanie elastyczności biznesowej może przyczynić się do poprawy odporności i zrównoważoności ekosystemu turystycznego.
19. ZAUWAŻA, że turystyka krajowa, transgraniczna i wewnątrzunijna jest ważna dla budowania odporności obszarów turystycznych, przedsiębiorstw i usług.
20. ZWRACA SIĘ do państw członkowskich, by:
- a) wymieniały się wiedzą i najlepszymi praktykami w zakresie opracowywania i wdrażania strategii turystycznych na różnych szczeblach zarządzania, z uwzględnieniem gospodarczej, środowiskowej, kulturowej i społecznej zrównoważoności turystyki oraz perspektywy odwiedzających, a także lokalnych mieszkańców, organizowały działania uwrażliwiające na tematy takie jak korzyści płynące z transformacji ekologicznej i cyfrowej, popyt na zrównoważone oferty, czy zapotrzebowanie na nowe umiejętności i eksperymentowanie w turystyce, oraz zapewniały ochronę lokalnej kultury, w tym materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego;
 - b) pomagały budować odporność ekosystemu turystycznego we wszystkich sektorach i różnych podmiotach publicznych i prywatnych;
 - c) przyczyniały się do transformacji ekologicznej ekosystemu turystycznego, jeśli chodzi o:
 - (i) transport – np. przez wspieranie dekarbonizacji mobilności poprzez innowacje, nowe i przełomowe technologie, rozwój podróży multimodalnych oraz przez zwiększenie atrakcyjności zrównoważonych rodzajów transportu dla pasażerów, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb obszarów peryferyjnych, trudno dostępnych, wyspiarskich i najbardziej oddalonych; oraz przez promowanie rodzajów aktywnej mobilności, takich jak jazda na rowerze i wycieczki piesze, i zachęcanie do dłuższych pobytów;

- (ii) bardziej zrównoważone działania o obiegu zamkniętym prowadzone przez placówki turystyczne w całym ekosystemie, łącznie z atrakcjami turystycznymi, usługami hotelarskimi, biurami podróży i organizatorami wycieczek;
 - (iii) stosowanie odpowiednich kryteriów zielonych zamówień publicznych przy zamawianiu usług związanych z turystyką, takich jak imprezy rozrywkowe, hotelarstwo i podróże;
 - (iv) tworzenie warunków i zachęt w celu poprawy obiegu zamkniętego usług turystycznych, zgodnie z ogólnounijnymi i krajowymi celami w zakresie odpadów żywnościowych i segregacji odpadów, w tym ograniczenia stosowania tworzyw sztucznych jednorazowego użytku;
 - (v) wspieranie zrównoważonej turystyki pod kątem gospodarki wodnej, efektywności energetycznej, zdolności systemów sanitacyjnych i ochrony różnorodności biologicznej;
- d) ułatwiały transformację cyfrową w turystyce oraz wspierały sektor turystyki i zrównoważone zarządzanie obszarami turystycznymi, w szczególności poprzez:
- (i) poprawę dostępności kompleksowych informacji online na temat oferty turystycznej i inne tematy, takie jak zrównoważoność, dostępność i odbiorcy docelowi;
 - (ii) we współpracy z Komisją – uruchomienie działań mających na celu cyfryzację dokumentów podróży, zgodnie z kompetencjami państw członkowskich i – gdy ma to zastosowanie, jest wykonalne i uzasadnione – wykorzystanie narzędzi cyfrowych, takich jak istniejące ramy unijnego cyfrowego zaświadczenia COVID⁶;
 - (iii) wspieranie zdolności i umiejętności cyfrowych MŚP z sektora turystyki z myślą o dostarczaniu innowacyjnych produktów i usług oraz skutecznej komunikacji z klientami;
 - (iv) dostarczanie Komisji niezbędnych danych dotyczących informacji o podróży, w tym na potrzeby platformy „Re-open EU”;

⁶ Rozporządzenie (UE) 2021/953.

- e) wspierały rozwój i wdrażanie innowacji w sektorze turystyki, przedsięwzięcia w zakresie badań naukowych i innowacji oraz multidyscyplinarne działania na rzecz tworzenia modeli i uniwersalnych dobrych praktyk zrównoważonej turystyki;
- f) działały na rzecz poprawy dostępności statystyk i interoperacyjnej wymiany danych na wszystkich poziomach istotnych dla ekosystemu turystycznego;
- g) wspierały poprawę jakości kształcenia i umiejętności potrzebnych pracownikom sektora turystyki, z poszanowaniem zasady pomocniczości, dążąc do zapewnienia sprawiedliwości, równości i włączenia społecznego w zawodach związanych z turystyką, z uwzględnieniem zwłaszcza atrakcyjności wysokiej jakości zatrudnienia w sektorze turystyki oraz szczególnych potrzeb pracowników sezonowych;
- h) promowały dostępność usług turystycznych dla wszystkich grup o szczególnych potrzebach;
- i) uwzględniały w swoich politykach – w kontekście solidarności i odpowiedzialnej turystyki – wpływ tego sektora na jakość życia społeczności lokalnych;
- j) wspierały transformację ekosystemu turystycznego poprzez różne środki wsparcia obejmujące m.in. inteligentne wykorzystanie unijnych środków finansowych przewidzianych w istniejących programach i planach przyjętych w ramach obowiązującego budżetu UE, zgodnie z krajowymi strategiami turystycznymi i europejską agendą dla turystyki 2030;
- k) zaangażowały się we wdrażanie europejskiej agendy dla turystyki 2030, zgodnie z niniejszymi konkluzjami.

21. ZWRACA SIĘ do Komisji, by:

- a) angażowała się, wraz z państwami członkowskimi, obszarami turystycznymi i innymi zainteresowanymi stronami z sektora turystyki, we wdrażanie europejskiej agendy dla turystyki 2030, w szczególności poprzez:
 - (i) proces wspólnego wdrażania w ramach ścieżki transformacji turystyki;

- (ii) promowanie współpracy międzysektorowej w odpowiednich dziedzinach polityki UE (np. transport, polityka regionalna, środowisko, ochrona konsumenta, kultura i, w stosownych przypadkach, zdrowie) w celu stworzenia spójnego i sprzyjającego otoczenia politycznego dla turystyki;
 - (iii) opracowywanie i promowanie, we współpracy ze wszystkimi zainteresowanymi stronami na szczeblu krajowym i lokalnym, modeli zarządzania na potrzeby zrównoważonego i zróżnicowanego zarządzania obszarami turystycznymi poprzez ułatwianie wymiany wiedzy i najlepszych praktyk; oraz
 - (iv) tworzenie platform do celów analiz, rozwoju wiedzy oraz gromadzenia wiedzy o najlepszych praktykach i ich wymiany, tak by dostarczać informacje na temat istniejących społeczności, sieci, bieżących przedsięwzięć i ich wyników, aktualnych wydarzeń, możliwości w zakresie szkoleń i finansowania itp.;
- b) w wyjątkowych sytuacjach dostarczała przyjazne dla użytkownika i regularnie aktualizowane informacje o podróżach, m.in. za pośrednictwem platformy „Re-open EU”;
 - c) dokonała przeglądu ram regulacyjnych dotyczących praw pasażerów i imprez turystycznych, tak by zapewnić odporność tych ram na znaczne zakłócenia podróżowania oraz by przeanalizować ryzyko wystąpienia kryzysu płynnościowego;
 - d) wdrożyła i, w stosownych przypadkach, dalej rozwijała unijną tablicę wskaźników turystyki w celu wspierania monitorowania środowiskowych, cyfrowych i społeczno-gospodarczych aspektów turystyki;
 - e) wspierała dialog i współpracę między organami publicznymi a prywatnymi zainteresowanymi stronami z sektora turystyki w UE na wszystkich szczeblach;
 - f) wspierała cyfryzację MŚP poprzez gromadzenie wiedzy o najlepszych praktykach w zakresie cyfrowych narzędzi i praktyk w turystyce i ich wymianę;

- g) określiła odpowiednie możliwości finansowania dla państw członkowskich i zainteresowanych stron z obecnego budżetu UE i innych źródeł z myślą o osiągnięciu celów przewidzianych w niniejszej agendzie, poprzez regularną aktualizację przewodnika dotyczącego finansowania turystyki ze środków UE i inne działania;
- h) wspierała skierowane do obywateli i zainteresowanych stron z sektora turystyki działania informacyjne na temat korzyści płynących z transformacji ekologicznej i cyfrowej, na temat popytu ze strony konsumentów na zrównoważone oferty, na temat rozwijania nowych umiejętności, na temat innowacyjnych projektów pilotażowych w turystyce oraz na temat projektowania i testowania stosowania metod odnoszących się do śladu środowiskowego w odniesieniu do ekosystemu turystycznego;
- i) wspierała programy budowania zdolności i różne środki pomocy dla MŚP, by przyłączyły się do praktyk i systemów przyjaznych środowisku;
- j) współpracowała z państwami członkowskimi i podmiotami działającymi w ramach Europejskiego Systemu Statystycznego w celu zapewnienia dostarczania skonsolidowanych danych statystycznych dotyczących turystyki, które obejmują elementy i wskaźniki związane ze zrównoważonością gospodarczą, społeczną, kulturową i środowiskową;
- k) wspierała państwa członkowskie i zainteresowane strony z sektora turystyki we wdrażaniu interoperacyjnych praktyk w zakresie wymiany danych;
- l) zapewniała państwom członkowskim i odpowiednim zainteresowanym stronom z sektora turystyki wsparcie w postaci wiedzy fachowej i doświadczenia oraz monitorowała działania wspierające wdrażanie europejskiej agendy dla turystyki 2030 w ramach ścieżki transformacji turystyki poprzez informacje zwrotne od ekspertów z państw członkowskich przekazywane co roku na forum Komitetu Doradczego ds. Turystyki;
- m) monitorowała wdrażanie europejskiej agendy dla turystyki 2030 i co najmniej raz na trzy lata składała Radzie sprawozdania.

22. ZWRACA SIĘ do zainteresowanych stron z sektora turystyki, by:

- a) zaangażowały się we wdrażanie niniejszej europejskiej agendy dla turystyki 2030, we współpracy z Komisją i państwami członkowskimi, i w działania informacyjne skierowane do ich partnerów i klientów oraz wносиły wkład w postaci swojej wiedzy fachowej i doświadczenia we wspólne wdrażanie transformacji turystyki, a jednocześnie szerzyły wiedzę i informacje na temat osiągniętych rezultatów;
 - b) w stosownych przypadkach, na zasadzie dobrowolności, podjęły konkretne zobowiązania do wdrażania działań w ramach ścieżki transformacji turystyki, aby pokazać wsparcie dla wieloletniego planu prac UE w ramach europejskiej agendy dla turystyki 2030 przedstawionego w załączniku.
-

Załącznik: wieloletni plan prac UE w ramach europejskiej agencji dla turystyki 2030

W niniejszym wieloletnim planie prac UE w ramach europejskiej agencji dla turystyki 2030 opisano konkretne dobrowolne działania, jakie państwa członkowskie, odpowiednie organy publiczne, Komisja i inne zainteresowane strony z sektora turystyki mają podejmować i promować, zgodnie z zasadą pomocniczości i w ramach ich kompetencji. Proponowane działania i wyniki zapewniają strategiczne wytyczne dotyczące monitorowania postępów w realizacji agencji w pięciu obszarach priorytetowych. O ile nie określono inaczej, termin uzyskiwania wyników odpowiada zakresowi i harmonogramowi europejskiej agencji dla turystyki 2030.

Obszar priorytetowy: wspierające ramy polityki i zarządzanie

Kluczowy temat	Cele i dążenia	Działania i obowiązki	Wynik/termin
Sprawiedliwe środki dotyczące najmu krótkoterminowego (STR)	Przejrzysty unijny rynek STR, wspieranie konkurencji i ochrona konsumenta, stwarzanie możliwości i przyczynianie się do zrównoważonej turystyki.	Państwa członkowskie i Komisja – wzmocnienie unijnych ram najmu krótkoterminowego w celu zwiększenia przejrzystości, uczynienia ich bardziej sprawiedliwymi i poprawy dostępu do rynku. Państwa członkowskie – wspieranie władz regionalnych i lokalnych.	Wspólne ramy najmu krótkoterminowego na szczeblu UE.
Statystyki i wskaźniki turystyczne	Poprawa dostępności i zakresu statystyk w dziedzinie turystyki w celu uwzględnienia gospodarczych, społecznych, kulturowych i środowiskowych skutków turystyki. Poprawa dostępu do danych prywatnych i danych pochodzących z obszarów turystycznych do celów tworzenia oficjalnych statystyk w dziedzinie turystyki, z poszanowaniem przepisów o ochronie danych i uzasadnionych interesów handlowych.	Podmioty działające w ramach Europejskiego Systemu Statystycznego – zmiana zharmonizowanych zasad gromadzenia danych dotyczących statystyk w dziedzinie turystyki. Sektor turystyki, władze regionalne i lokalne oraz organizacje zarządzające obszarami turystycznymi (DMO) – rozważenie opracowania mechanizmów tworzenia i wymiany zbiorów danych, które mogą być również korzystne do celów oficjalnych zbiorczych statystyk w dziedzinie turystyki. Komisja – wdrożenie unijnej tablicy wskaźników turystyki w celu wspierania monitorowania środowiskowych, cyfrowych i społeczno-gospodarczych aspektów turystyki.	Zmienione unijne ramy dla statystyk w dziedzinie turystyki, które obejmują wskaźniki dotyczące gospodarczych, środowiskowych i społecznych skutków turystyki do 2030 r. Unijna tablica wskaźników turystyki z dostępnymi publicznie wskaźnikami dotyczącymi transformacji ekologicznej i cyfrowej oraz odporności społeczno-gospodarczej na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym.

Opracowywanie lub aktualizowanie kompleksowych strategii na rzecz turystyki	Strategiczne podejście do turystyki na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w celu zapewnienia gospodarczej, środowiskowej, kulturowej i społecznej zrównoważoności turystyki.	Komisja i państwa członkowskie – ułatwianie wymiany wiedzy i najlepszych praktyk.	Wymiana najlepszych praktyk. Państwa członkowskie lub ich kluczowe regiony turystyczne – opracowanie do 2025 r. przykładowych kompleksowych strategii na rzecz turystyki.
Oparte na współpracy i danych zarządzanie obszarami turystycznymi	Rozszerzenie zakresu zadań organizacji zarządzających obszarami turystycznymi o oparte na współpracy i danych podejmowanie decyzji z udziałem wszystkich zainteresowanych stron, w tym lokalnych mieszkańców.	Komisja – przyznawanie nagród za inteligentne i zrównoważone zarządzanie obszarami turystycznymi. Komisja i państwa członkowskie – wspieranie obszarów turystycznych w opracowywaniu ich lokalnych modeli zarządzania.	Nagrody dla obszarów turystycznych. Analiza Komisji na temat modeli zarządzania DMO w UE; wspólnota praktyków i zestaw narzędzi w zakresie zarządzania obszarami turystycznymi do 2023 r.

Obszar priorytetowy: transformacja ekologiczna

Kluczowy temat	Cele i dążenia	Działania i obowiązki	Wynik/termin
Poprawa obiegu zamkniętego usług turystycznych	Zmniejszenie śladu środowiskowego usług turystycznych (odpady żywnościowe/ogólne, efektywność wodna/energetyczna i zanieczyszczenie).	Komisja i państwa członkowskie – zapewnienie wsparcia dla usług turystycznych w celu zmniejszenia ich śladu środowiskowego zgodnie z celami UE oraz wspieranie ulepszeń w zakresie gospodarowania odpadami i gospodarki wodnej oraz zwiększania zdolności systemów sanitacyjnych.	Organizacje turystyczne/hotelarskie – zmniejszenie ilości odpadów zgodnie z dyrektywą 2008/98/WE w sprawie odpadów.
Wspieranie transformacji ekologicznej firm z sektora turystyki i MŚP	Zachęcanie firm z sektora turystyki do stosowania bardziej ekologicznych praktyk poprzez zwiększanie zapotrzebowania na usługi ekologiczne ze strony podmiotów publicznych oraz promowanie systemów wspierających ocenę, śledzenie i zmniejszanie śladu środowiskowego. Wspieranie MŚP we wprowadzaniu praktyk przyjaznych dla środowiska, pod warunkiem że wsparcie takie nie stanie się barierą w handlu.	Komisja i państwa członkowskie – stosowanie odpowiednich kryteriów zielonych zamówień publicznych, w stosownych przypadkach, przy zamawianiu usług związanych z turystyką (imprezy rozrywkowe, hotelarstwo i podróże). Komisja, państwa członkowskie i inne organy publiczne na odpowiednim szczeblu – udzielanie wsparcia dla MŚP, tak by wprowadzały przyjazne dla środowiska praktyki i systemy, takie jak EMAS, oznakowanie ekologiczne UE, inne oznakowania ekologiczne typu I zgodne z EN ISO 14024 lub równoważne dobrowolne zweryfikowane oznakowanie oferowane przez strony trzecie.	Zwiększone wykorzystanie odpowiednich kryteriów zielonych zamówień publicznych przy zakupie usług ekosystemu turystycznego; zwiększenie liczby organizacji turystycznych zarejestrowanych w EMAS; zwiększona liczba usług turystycznych mających oznakowanie ekologiczne UE lub usług zakwaterowania, którym przyznano inne oznakowanie ekologiczne typu I zgodne z EN ISO 14024 lub równoważne dobrowolne oznakowanie.
Przedsięwzięcia i projekty pilotażowe dotyczące badań naukowych i innowacji w zakresie zrównoważonej turystyki o obiegu zamkniętym	Wspieranie współpracy publiczno-prywatnej w odniesieniu do przedsięwzięć i projektów pilotażowych dotyczących badań naukowych i innowacji mających na celu opracowanie modeli i uniwersalnych praktyk zrównoważonej turystyki.	Komisja i państwa członkowskie – wspieranie opracowywania modeli i uniwersalnych praktyk w dziedzinie zrównoważonej turystyki; DMO i organy publiczne na odpowiednim szczeblu – wspieranie tworzenia wielkoskalowych projektów pilotażowych dotyczących zrównoważonej turystyki w całej UE, w tym na obszarach wsiarskich i w regionach najbardziej oddalonych.	Zatwierdzone i możliwe do przeniesienia modele zrównoważonej turystyki o obiegu zamkniętym; najlepsze praktyki wynikające z projektów pilotażowych dotyczących obszarów turystycznych z całościowymi modelami o obiegu zamkniętym.

Obszar priorytetowy: transformacja cyfrowa

Kluczowy temat	Cele i dążenia	Działania i obowiązki	Wynik/termin
Cyfryzacja MŚP z sektora turystyki	Skuteczne wykorzystywanie przez MŚP i mikroprzedsiębiorstwa z sektora turystyki narzędzi cyfrowych do celów zarządzania zasobami, wewnętrznych procedur, świadczenia usług, marketingu, komunikowania się z klientami i łańcuchów dostaw oraz rozwijania nowych usług.	Komisja, państwa członkowskie, inne odpowiednie organy publiczne i DMO – szerzenie wśród MŚP z sektora turystyki wiedzy na temat korzyści płynących z cyfryzacji oraz udzielanie wsparcia MŚP i przedsiębiorstwom typu start-up z sektora turystyki poprzez programy na rzecz cyfryzacji; Komisja – gromadzenie wiedzy o najlepszych praktykach w zakresie cyfrowych narzędzi i praktyk w turystyce i ich wymianę.	MŚP z sektora turystyki – do 2030 r. osiągnięcie podstawowego poziomu wykorzystania technologii cyfrowych, zgodnie z celami przewidzianymi w cyfrowym Kompasie; Komisja – opublikowanie do 2023 r. zestawu możliwych do przeszukiwania i uniwersalnych cyfrowych narzędzi i praktyk w turystyce; służby doradcze Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości – wspieranie MŚP z sektora turystyki.
Publiczne udostępnianie danych w celu zachęcania do innowacyjnych usług turystycznych	Zachęcanie do wymiany danych związanych z turystyką i udział w tej wymianie w celu wsparcia usług innowacyjnych.	Organy na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym oraz DMO – publikowanie otwartych zbiorów danych mających znaczenie dla usług turystycznych: danych o transporcie publicznym, zbiorach muzeów i odwiedzających itp.	Do 2025 r. – przykładowe otwarte zbiory danych publicznych w ważnych regionach turystycznych, które można wykorzystać do rozwoju usług związanych z turystyką.
Przedsięwzięcia i projekty pilotażowe dotyczące narzędzi i usług cyfrowych w turystyce	Wspieranie współpracy publiczno-prywatnej w odniesieniu do przedsięwzięć i projektów pilotażowych dotyczących badań naukowych i innowacji mających na celu opracowanie innowacyjnego i zrównoważonego stosowania cyfrowych narzędzi i praktyk w turystyce.	Komisja, państwa członkowskie i inne odpowiednie organy publiczne – wspieranie rozwoju zrównoważonego i opartego na danych zarządzania obszarami turystycznymi. Komisja i państwa członkowskie – wspieranie innowacyjnych usług turystycznych wykorzystujących zaawansowane technologie (rzeczywistość wirtualna/rozszerzona, sztuczna inteligencja) oraz cyfrowego i zdigitalizowanego dziedzictwa kulturowego.	Do 2025 r. – najlepsze praktyki w celu monitorowania natężenia ruchu turystycznego i dobrostanu lokalnych mieszkańców; do 2025 r. – przykładowe usługi innowacyjne i partnerstwa w celu zapewnienia doznań turystycznych za pośrednictwem rzeczywistości wirtualnej, poszerzonej i rozszerzonej, technologii dużych zbiorów danych i sztucznej inteligencji.

Obszar priorytetowy: odporność i włączenie

Kluczowy temat	Cele i dążenia	Działania i obowiązki	Wynik/termin
Dostępność usług turystycznych	Zwiększanie włączenia społecznego i gospodarczego, z uwzględnieniem osób starszych, osób z niepełnosprawnościami i innych grup o szczególnych potrzebach.	Komisja, państwa członkowskie, inne odpowiednie organy publiczne i DMO – informowanie o tym, jak ważna jest kwestia dostępności w turystyce z myślą o poprawie dostępności usług turystycznych i o stworzeniu sprzyjających warunków dla dostępnych usług turystycznych.	Zwiększona oferta dostępnych usług turystycznych.
Odporne usługi i obszary turystyczne	Zwiększenie odporności unijnych usług i obszarów turystycznych, tak by można było obsługiwać różnych odbiorców we wszystkich sezonach i w różnych lokalizacjach.	Komisja, państwa członkowskie i inne odpowiednie organy publiczne – zapewnienie różnych form wsparcia, by pomóc obszarom turystycznym, firmom i przedsiębiorstwom typu start-up w dywersyfikacji usług turystycznych, zwłaszcza pod kątem różnych pór roku i lokalizacji.	Bardziej odporne usługi i obszary turystyczne, które mogą lepiej wytrzymać wstrząsy.
Zrównoważone innowacje w usługach turystycznych	Promowanie UE jako kierunku turystycznego odpowiadającego na zmieniające się zapotrzebowanie w turystyce, przy jednoczesnym zachowaniu dobrostanu mieszkańców i środowiska lokalnego.	Komisja i państwa członkowskie oraz inne odpowiednie organy publiczne – zapewnianie różnych form wsparcia, by pomóc firmom, przedsiębiorstwom typu start-up i społecznościom lokalnym we wprowadzaniu innowacji w zakresie zrównoważonych i odpornych usług turystycznych, mających ogólny pozytywny wpływ na mieszkańców i lokalny styl życia.	Innowacyjne usługi turystyczne w celu zaspokojenia zapotrzebowania na nowe rodzaje turystyki, z poszanowaniem długofalowych potrzeb mieszkańców i środowiska co do zrównoważoności.

Obszar priorytetowy: umiejętności i wsparcie w kontekście transformacji

Kluczowy temat	Cele i dążenia	Działania i obowiązki	Wynik/termin
Podnoszenie świadomości na temat potrzeb i możliwości w kontekście dwójakiej transformacji w turystyce	Podnoszenie świadomości co do zmiennego zapotrzebowania w turystyce, możliwości, jakie oferuje podmiotom z sektora turystyki dwójaka transformacja, a także umiejętności i rozwiązań, które pomagają zwiększyć odporność.	Komisja, państwa członkowskie i inne odpowiednie organy publiczne oraz DMO – organizowanie działań informacyjnych dla zainteresowanych stron z sektora turystyki oraz wspieranie tworzenia sieci kontaktów i wymiany najlepszych praktyk przez nagrodzone unijne miasta w zakresie inteligentnej turystyki, kultury i dziedzictwa, zrównoważoności, innowacji i dostępności.	Rozpowszechnianie informacji o ścieżce transformacji turystyki w 2022 r.; działania informacyjne na temat transformacji cyfrowej i ekologicznej, a także odporności, wymiany najlepszych praktyk oraz promowania imprez rozrywkowych.
Pakt na rzecz umiejętności w turystyce	Zaspokojenie zapotrzebowania na umiejętności w ekosystemie turystycznym poprzez wdrożenie paktu na rzecz umiejętności w turystyce i rozszerzenie uczestnictwa w nim, tak by aktywnie zachęcać do rozwijania umiejętności i zapewniać możliwości szkoleń dla pracowników, osób bezrobotnych i MŚP.	Komisja, państwa członkowskie i inne odpowiednie organy publiczne – ułatwianie i wspieranie tworzenia na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym partnerstw na rzecz umiejętności, tam gdzie jest to wykonalne i zgodnie z istniejącymi ramami; Komisja – zachęcanie firm z sektora turystyki, placówek edukacyjnych, związków zawodowych i innych organizacji do przyłączania się do zobowiązań dotyczących wspólnie uzgodnionych celów szkoleniowych dla ich pracowników, zgodnie z zasadą pomocniczości; państwa członkowskie – wspieranie partnerstw na rzecz umiejętności w celu ustanowienia szybkich ścieżek szkoleń, systemów przygotowania zawodowego oraz modeli mieszanych dla bezrobotnych i osób poszukujących pracy.	Do 2024 r. – ustanowienie regionalnych i lokalnych partnerstw na rzecz umiejętności w ważnych regionach turystycznych. Do 2030 r. – zapewnienie uczestnictwa znacznej części pracowników sektora turystyki w szkoleniach, zgodnie z celami przewidzianymi w pakcie na rzecz umiejętności w turystyce.
Zintegrowana platforma wsparcia dla zainteresowanych stron z sektora turystyki	Pomaganie zainteresowanym stronom z sektora turystyki w znajdowaniu istotnych i aktualnych informacji oraz możliwości finansowania, wsparcia i kontaktów z partnerami i ekspertami.	Komisja – ustanowienie platformy wsparcia dla zainteresowanych stron w celu ułatwienia wymiany informacji, oceny zasobów i współpracy w całym sektorze turystyki i między odnośnymi podmiotami. Państwa członkowskie oraz inne odpowiednie organy publiczne i DMO – informowanie odnośnych zainteresowanych stron i dzielenie się z nimi informacjami o swoich wynikach, organizowanych imprezach rozrywkowych i zasobach dostępnych dla odbiorców europejskich za pośrednictwem tej platformy i innych kanałów informacyjnych.	Do 2023 r. – uruchomienie platformy wsparcia dla zainteresowanych stron umożliwiającej regularną wymianę informacji, wspólne opracowywanie treści i wspólne działania.